

WEBIN
Western Balkans Institute

za prevenciju
rannog napuštanja
školanja

PLAN RADIONICA: Lokalna javno-privatna partnerstva za prevenciju preranog napuštanja školovanja 2013/2014.

Projekat: *Lokalna javno-privatna partnerstva za smanjenje preranog napuštanja školovanja*
finansira Ambasada SAD u Republici Srbiji, a sprovodi Zapadnobalkanski institut

Lokalna javno-privatna partnerstva za smanjene preranog napuštanja školovanja

Kontakt osobe:

Marko Stojanović

Direktor za razvoj
WEBIN
Tadeuša Koščuška 64, Beograd
Tel: 064-2549608
Web: www.wb-institute.org
E-mail: marko.stojanovic@wb-institute.org

Jelena Bujanja

Asistentkinja
WEBIN
Tadeuša Koščuška 64, Beograd
Tel: 063-1663186
Web: www.wb-institute.org
E-mail: jelena.bujanja@wb-institute.org

Đorđe Radoićić (opština Raška)

Koordinator
Kancelarija za mlade opštine Raška
Nemanjina 1, Raška
Tel: 064-8128191
Web: <http://kzm.raska.rs>
E-mail: kzmraska@gmail.com

Snežana Živadinović (opština Aleksinac)

Stručna saradnica
Društvo za razvoj kreativnosti Aleksinac
Tadeuša Koščuška 64
Tel: 018-802004
Web: www.okaleks.org.rs
E-mail: okdrustvo@gmail.com

Nemanja Dejanović (grad Vranje)

Pomoćnik koordinatora
Kancelarija za mlade grada Vranja
Cara Dušana 12b/32, Vranje
Tel: 017-427083
Web: www.kzmvranje.org.rs
E-mail: office@kzmvranje.org.rs

Str. 2

© 2013, Sva prava zadržava Zapadnobalkanski institut. Za potrebe prevoda, kopiranja i distribucije ovih materijala, molimo vas da kontaktirate Zapadnobalkanski institut, Tadeuša Koščuška 64, 11000 Belgrade, Srbija. Svi materijali su dostupni na WEBIN sajtu: www.wb-institute.org

KONTEKST

TUTORING SRBIJA je program prevencije ranog napuštanja školovanja koji su razvili stručnjaci Zapadnobalkanskog instituta. Cilj programa je da doprinese smanjenju stope preranog napuštanja školovanja (*eng. dropout, early school leaving*) u školama u Srbiji dok istovremeno promoviše solidarnost, toleranciju, volonterski rad u zajednici i jednake šanse za sve.

Srž programa čini podrška učenju pre ili posle škole odnosno, odnos koji se formira između tutora (studenta/kinje, omladinskog radnika/ce ili volontera/ke) i njegovog/nog učenika/ce (detata ili mlade osobe koja je u povećanom riziku da zbog teškoća u učenju prevremeno napusti školovanje). Uspeh programa zahteva izgradnju snažnog partnerstva između različitih institucija u lokalnoj zajednici poput lokalne samouprave, centara za socijalni rad, škola, visokoškolskih ustanova, kancelarija za mlade i civilnog društva ali i partnerstva sa zajednicom u kojoj deca i mladi žive, kao i stalnu komunikaciju sa roditeljima i starateljima.

Program se razvija kao odgovor na društvenu stvarnost u kojoj je sve više zastupljeno prevremeno napuštanje školovanja, vršnjačko nasilje i degradiranje obrazovnih i vaspitnih vrednosti. Poseban fokus programa je na deci osnovnoškolskog uzrasta. Pored obrazovne i vaspitne misije, TUTORING SRBIJA podjednako promoviše aktivan rad u zajednici svih njenih učesnika, stvaranje jednakih šansi za sve. Veliki je procenat dece i mladih koje rano napuštaju obrazovni sistem, kako u Srbiji, tako i u regionu i Evropi. Program je prilagodjen deci koja pohađaju osnovnu skolu, koja pokazuju loše i/ili nezadovoljavajuće rezultate u savladavanju školskog gradiva. Predstavlja podršku i integrativni faktor postojećeg školskog sistema. Kao što smo pomenuli program koristi preventivne tehnike, tačnije modele koji predstavljaju kontinuirani proces jačanja protektivnih faktora i redukovanja faktora rizika. Ovaj program počiva na osnaživanju velikog broja faktora koji imaju za cilj postizanje boljih rezultata u savladavanju školskog gradiva, promovišući osnovne društvene vrednosti solidarnosti, volonterskog rada i socijalne odgovornosti. Veoma važan i integrativni faktor ovog programa su stvaranje i jačanje Javno-Privatnih partnerstava u cilju generalne prevencije ovog problema.

Str. 3

Mladi koji prevremeno napuštaju školu izloženi su mnogobrojnim rizicima i imaju lošije perspektive u smislu ličnog napredovanja i prosperiteta. Nisko obrazovane osobe izložene su većim rizicima nezaposlenosti, ali i nepovoljnijim uslovima zaposlenja, jer često obavljaju nisko plaćene poslove. Stoga sticanje adekvatnih znanja i veština postaje nužan preduslov kvalitetnijem zaposlenju i izlasku iz siromaštva. Zbog uočenog značaja obrazovnih postignuća u smanjenju rizika od siromaštva, u EU se prati rano napuštanje školovanja među mladima, odnosno napuštanje obrazovnog sistema pre stečene srednjoškolske diplome.

Cilj radionica je prezentovanje/razumevanje problema, detaljna razrada metoda rada i stukture programa, kao i podsticanje na aktivno učešće svih članova lokalne zajednice.

Metodologija programa koji će se u pilot fazi realizovati u tri grada zasniva se na individualnom radu sa učenikom/com u tokom drugog polugodišta školske godine, dva sata nedeljno. Tutoru, starijem *vršnjačkom* edukatoru, biće obezbeđena kvalitetna obuka, vođena od strane lokalnih stručnjaka iz oblasti pedagogije, psihologije i facilitatora koji imaju veliko iskustvo u radu sa decom. Kao neizostavni deo podrške tutorima, predviđa se i praćenje, evaluacija i instrukcije za unapređenje rada tutora, koje će se realizovati od strane stručnog tima JPP.

Model je zasnovan na poštovanju svih ljudskih prava i prava detata, promovišući princip dobrovoljnosti učešća na bilo kom nivou kao princip nediskriminacije.

Deca kojima pogoduje ovaj model su: deca koja pokazuju loše rezultate u školi, koja imaju problem u socijalizaciji, koja dolaze iz mnogobrojnih porodica, vaspitno-zapuštena deca, deca pripadnici etničkih manjina koje imaju poteškoća da prate gradivo na srpskom jeziku, itd.

Samo dobro **integrisana lokalna zajednica** i njeni pojedinci obezbeđuju dobro funkcionisanje i implementaciju programa. Jaka mreža svih predstavnika lokalne zajednice utiče na bolje rezultate sprovođenja i ostvarenje globalnih akcionih ciljeva programa. Škola, predstavlja prvu kariku u lancu u kojoj se uočava problem. Bilo da se radi o neizvršavanju osnovnih školskih zadataka ili izostajanju sa nastave, ispoljavanju asocijalnog ponašanja, nasilnog ponašanja ili drugih oblika neprilagođenosti, škola je okvir u kome se identifikuje problem. Skoro po pravilu školska neprilagodjenost udružena je sa drugim problemima koji se vezuju za funkcionisanje biološke porodice u kojoj živi dete. Statistika svedoči da su dete i njegova/njena porodica čest korisnik usluga centara za socijalni rad. Ovde govorimo o situaciji gde se jednim problemom bave minimalno dve ustanove. TUTORING SRBIJA obezbeđuje stvaranje mreže profesionalnih radnika-radnica različitih stručnih profila koji zajedničkim radom vrše sveobuhvatan uticaj na rešavanje konkretnog problem, a time unapređuju život u lokalnoj zajednici.

Str. 4

Od februara 2014. godine program TUTORING SRBIJA biće pilotiran u Raškoj, Aleksincu i Vranju kroz projekat *Lokalna javno-privatna partnerstva za smanjenje preranog napuštanja školovanja* koji finansira Ambasada SAD u Republici Srbiji. Radionice su sastavni deo prve faze projekta koja obuhvata rad na kreiranju funkcionalnog javno-privatnog partnerstva (u daljem tekstu JPP) u svakom od tri grada, koje će od drugog polugodišta biti odgovorno za sprovođenje i praćenje efekata programa u svojoj opštini/gradu. Lokalna partnerstva su ključna za uspeh programa jer će doprineti samoodrživosti programa i u perspektivi, njegovoj institucionalizaciji.

SADRŽAJ RADIONICA

Radionica 1:

Tokom prve radionice postojaće 3 sesije. Prva sesija je uvod u program TUTORING SRBIJA. Ova sesija će učesnike upoznati sa programom, ciljevima, principima, načinom rada, koracima u sprovođenju

programa, itd. Druga sesija će biti analiza i razumevanje nadležnosti učesnika JPP u osnovnom obrazovanju. Treća sesija se odnosi na definisanje konkretnih uloga učesnika JPP u programu TUTORING SRBIJA kroz uparivanje koraka u sprovođenju programa sa institucionalnim nadležnostima, definisanje vremenskog okvira aktivnosti i redosleda koraka kao i definisanje mehanizama uspešne koordinacije, komunikacije i saradnje među učesnicima JPP. Na ovoj sesiji će se identifikovati vremenski periodi u kojima svaka pojedinačna aktivnost treba da bude realizovana, kao i redosled po kome se aktivnosti sprovode.

Radionica 2:

Drugom radionicu čini 5 sesija. Prva sesija će biti posvećena otvorenim pitanjima sa prve radionice i dodatnim pojašnjenjima. Druga sesija će biti fokusirana na analizu potreba za obukom (pružanje obuke tutorima, stručna podrška tutorima i supervizija njihovog rada, monitoring i evaluacija). Treća sesija će biti posvećena materijalima za sprovođenje programa, njihovoj primeni i upotrebi. Četvrta sesija biće posvećena promociji programa u lokalnoj zajednici: mediji – institucije - roditelji i deca. Poslednja sesija biće posvećena finalizovanju Smernica i Akcionih planova za sprovođenje programa.

CILJ, ISHODI I REZULTATI RADIONICA

Str. 5

Cilj radionica je da se u 3 grada – Raškoj, Aleksincu i Vranju, formiraju funkcionalna lokalna javno-privatna partnerstva za sprovođenje programa TUTORING SRBIJA.

Očekivani ishodi sa radionica 1 su:

- razumevanje faza i koraka u sprovođenju programa TUTORING SRBIJA
- razumevanje nadležnosti i podela uloga učesnika JPP
- definisanje vremenskog okvira i plana aktivnosti
- definisan mehanizam funkcionisanja JPP: koordinacija, komunikacija i saradnja

Očekivani ishodi sa radionica 2 su:

- finalizovane Smernice za sprovođenje programa u opštini Raška, opštini Aleksinac, gradu Vranje
- pripremljeni Akcioni planovi za sprovođenje programa u Raškoj, Aleksincu i Vranju
- utvrđene potrebe za obukama

Očekivani rezultati radionica su:

- Smernice za sprovođenje programa u opštini Raška
- Smernice za sprovođenje programa u opštini Aleksinac

- Smernice za sprovođenje programa u gradu Vranje
- Akcioni plan za sprovođenje programa u opštini Raška
- Akcioni plan za sprovođenje programa u opštini Aleksinac
- Akcioni plan za sprovođenje programa u gradu Vranje

UČESNICI RADIONICA

Sve radionice će voditi facilitatorke parovi koje čine po jedan predstavnik lokalnog partnerstva i WEBIN-a.

Na radionicama u Raškoj ušestvju predstavnici sledećih institucija:

Opštine Raška, Sekretarijata za obrazovanje, Kancelarije za mlade, Centra za socijalni rad, OŠ Sutjeska, OŠ Josif Pančić, OŠ Jošanička banja, NVO CentRa.

Na radionicama u Aleksincu ušestvju predstavnici sledećih institucija:

Opštine Aleksinac, Kancelarije za mlade, Centra za socijalni rad, OŠ Vožd Karađorđe, Visoke škole za obrazovanje vaspitača i Društva za razvoj kreativnosti – Otvoreni klub.

Na radionicama u Vranju ušestvju predstavnici sledećih institucija:

Grada Vranje (lokalna samouprava), Sekretarijata za obrazovanje, Kancelarije za mlade, Centra za socijalni rad, OŠ J.J.Zmaj, OŠ Dositej Obradović, Učiteljski fakultet Vranje (Univerzitet u Nišu), Visoka škola primenjenih strukovnih studija Vranje, NVO MODUS, Caritas Luksemburg, NVO Život, NVO NEXUS, Udruženje roditelja Pozitiv.

Str. 6

METODOLOGIJA RADIONICA

Pristup odabran za kreiranje JPP je grupni rad u formi radionica uz korišćenje interaktivnih metoda.

Po dve jednodnevne radionice u Aleksincu, Vranju i Raškoj su zamišljene kao kombinacija izlaganja (prezentovanja) na teme definisane sadržajem radionica i razmene iskustava i ideja kroz diskusije kojima bi se došlo do iznalaženja najboljih i najprimerenijih rešenja za uspešnost delovanja JPP u cilju postizanja projektnih rezultata.

Nakon završetka svih pomenutih radionica, razmena znanja i ideja između učesnika i predstavnika lokalnih partnerstava koji dolaze iz različitih gradova, biće omogućeno i podstaknuto putem zajedničkih sastanaka predstavnika JPP iz 3 grada, koji će biti forumi za diskusiju, kao i zajedničkog učešća na 2 nacionalne konferencije o problemu preranog napuštanja školovanja koje će biti održane polovinom oktobra 2013 odnosno na proleće 2014. godine.

U razvijanju koncepta ovih radionica pored stručnog tima WEBIN-a, učestvovali su i sami lokalni partneri, učesnici lokalnih javno-privatna partnerstva, uz čije sugestije su pripremljeni programi radionice usklađeni sa lokalnim potrebama u Aleksincu, Vranju i Raškoj.

MATERIJAL

Materijali koji će se koristiti na radionicama su:

- Plan radionica, dizajn i agende radionica
- prezentacije (PPT) i handout
- primeri testova za selekciju tutora
- TUTORING dosije deteta (elektronski + handout)
- primer izveštaja za praćenje napretka dece
- evaluacioni formular za ocenu uspešnosti radionica
- promotivni materijali programa
- spisak kontakata svih učesnika JPP

Zvanična referentna dokumenta u vezi sa problemom preranog napuštanja školovanja:

- Strategija razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020. godine
- Prvi nacionalni izveštaj o smanjenju siromaštva u Republici Srbiji, Tim Vlade Srbije za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, 2011.

EVALUACIJA

Učesnici radionice imaju mogućnost da učestvuju u kreiranju samih radionica, kao i u evaluaciji obe radionice. Za potrebe ocenjivanja uspešnosti radionica u odnosu na očekivane ciljeve, ishode i rezultate, WEBIN će pripremiti evaluacione formulare koji će biti podeljeni učesnicima nakon svake obuke. Rezultati evaluacije će biti pažljivo razmotreni kako bi se komentari/sugestije učesnika prepoznali u našem daljem radu.

Str. 7